

Dr Andrzej Kokowski omówił procesy przemian kulturowych na Lubelszczyźnie, od okresu przedrzymskiego do późnego okresu rzymskiego, w świetle najnowszych badań. Doc. dr hab. Stanisław Pazda, omawiając stan badań nad kulturą przeworską na Śląsku, zwrócił uwagę na istniejące luki w badaniach osad. Autor postulował m. in. stworzenie pełnego katalogu źródeł dla obszaru Śląska oraz badania nad relacjami między kulturą celtycką a przeworską, a także nad skupiskami osadniczymi. Omawiając potrzeby badań nad grupą gubińską i kulturą luboszycką doc. dr hab. Grzegorz Domański zwrócił uwagę, że woj. gorzowskie i woj. jeleniogórskie należą do najgorzej przebadanych obszarów w Polsce. Mgr Eleonora Kaszewska mówiąc o obszarze Polski Środkowej podkreśliła m. in. konieczność opracowania mikroregionów osadniczych oraz takich dziedzin wytwórczości, jak metalurgia, kowalstwo i produkcja ceramiki „siwej”. Na zły stan badań oraz brak publikacji dotychczasowych wyników prac wykopaliskowych w kaliskim regionie osadniczym zwrócił uwagę mgr Tadeusz Baranowski. Konieczność przeprowadzenia badań mikroregionalnych podkreślił także mgr Bogusław Abramek charakteryzując wieluński region osadniczy w młodszym okresie przedrzymskim i w okresie rzymskim. Mgr Henryk Machajewski omawiając Wielkopolskę zwrócił uwagę na niedostatki bazy źródłowej wynikające z braku planowych badań archeologicznych. Zasygnalizował on m. in. konieczność przeprowadzenia prac nad chronologią relatywną oraz badań mikro- i makroregionalnych. Mgr Ryszard Wołągiewicz dokonał charakterystyki bazy źródłowej dla terenu Pomorza i ziemi lubuskiej zwracając uwagę na pilną potrzebę przeprowadzenia badań terenowych oraz brak monograficznych opracowań źródeł, a także brak ujęć syntetycznych większości zagadnień związanych z tymi obszarami. Drugi dzień obrad zakończony został referatem mgr. Jacka Andrzejewskiego i mgr. Aleksandra Bursche na temat stanu i potrzeb badań nad okresem rzymskim na wschód od dolnej Wisły. Autorzy dużo uwagi poświęcili historii odkryć ze szczególnym uwzględnieniem źródeł numizmatycznych.

Trzeci dzień konferencji rozpoczęła mgr Maria Lityńska wskazując na zły stan badań oraz potrzebę publikacji istniejących już analiz materiałów botanicznych z okresu wpływów rzymskich w Polsce. Dr Wojciech Nowakowski zgłosił ważny postulat opracowania katalogu dawnych materiałów dotyczących zachodniobałtyjskiego kręgu kulturowego oraz wskazał na wiążącą się z nim problematykę badawczą dotyczącą m. in. zagadnienia genezy i zaniku tworzących ten krąg kultur. Mgr Aleksander Bursche zapoznał zebranych ze stanem i potrzebami badań nad źródłami numizmatycznymi do okresu rzymskiego w Polsce, postulując ich weryfikację i publikację wszystkich znalezisk. Jako ostatni z referujących wystąpił prof dr hab. Kazimierz Godłowski, który przedstawił próbę ujęcia przemian osadniczych i kulturowych na obszarze Polski oraz dokonał podsumowania rezultatów konferencji.

Prezentowanym referatom towarzyszyła ożywiona dyskusja. Nie sposób wymienić wszystkich, którzy brali w niej udział. Poza referującymi należy wymienić zwłaszcza dr. Stanisława Buratyńskiego, mgr. Andrzeja Grzymkowskiego, doc. dr. Stanisława Kurnatowskiego, mgr. Tadeusza Łaskiewicza, dr. hab. Tadeusza Makiewicza, dr. Andrzeja Niewęglowskiego, prof dr. hab. Jerzego Okulicza, prof. dr. hab. Jerzego Piaskowskiego oraz prof. dr. hab. Jerzego Wielowiejskiego i mgr. Przemysława Wielowiejskiego.

W dyskusji podsumowującej, którą rozpoczął prof dr hab. Kazimierz Godłowski, przypomniano jeszcze raz cel konferencji, jakim było dokonanie przeglądu bazy źródłowej w układzie terytorialnym lub kulturowym. Wskazywano na obszary szczególnie słabo przebadane, do których należy obszar woj. jeleniogórskiego i ziemi lubuskiej oraz Karpaty, a także tereny położone nad Notecią, które mają istotne znaczenie dla wyjaśnienia istniejącej tam sytuacji kulturowej. Zwrócono uwagę na stanowiska ulegające szybkiemu niszczeniu, jak np. cmentarzyska kurhanowe, oraz na słaby stan przebadania osad kultury wielbarskiej. Podnieszono kwestię badań powierzchniowych. Wskazywano na konieczność zapobiegania deprecjacji uzyskanych źródeł, które ulegają z powodu nieodpowiedniego ich przechowywania. Podkreślano potrzebę źródłowych publikacji stanowisk oraz tworzenia regionalnych katalogów starych zbiorów, a także wskazywano na konieczność wypracowania wzorów publikacji materiałów z osad.

Halina Dobrzańska